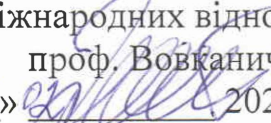

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МОДЕРНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
проф. Вовканич І.І.
«5» 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Нова історія Північної Америки»

Рівень вищої освіти: перший (бакалавр)

Галузь знань: 03 - Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 - Історія та археологія

Спеціалізація: **Американістика**

Освітня програма: Історія та археологія (Американістика)

Статус дисципліни: обов'язкова, нормативна навчальна, фундаментальної підготовки

Кваліфікація: стажист-дослідник з американістики

Мова навчання: українська

Нова історія Північної Америки : робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти (**студентів 3-ого курсу**) галузі знань 03- гуманітарні науки, спеціальності 6.032 – Історія та археологія, освітньої програми «Американістика» (денна та заочна форми навчання), розрахована на 6-й семестр. / розр. : І. О. Мандрик. – Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2020. – 17 с.

Розробник: **Мандрик Іван Олександрович**, професор кафедри модерної історії України та зарубіжних країн факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ», доктор історичних наук

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **модерної історії України та зарубіжних країн**

Протокол № 6 від 30 січня _____ р.

Завідувач кафедри

2020

доц. Шніцер І.О.

Схвалено науково-методичною комісією _____ факультету історії та міжнародних відносин
Протокол № 5 від "____" лютого

Голова науково-методичної комісії _____

під _____

2020 року

(доц.Мишко С.А.)

доц. Мишко С.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4	Рік підготовки: 3-й курс	Рік підготовки: 3-й курс
Загальна кількість годин: 120	Семестр: 6-й	Семестр:
Кількість модулів: 2		Лекції:
Тижневих годин для денної форми навчання:	40	Практичні (семінарські): 20
аудиторних – 4		Лабораторні:
самостійної роботи студента – 4		Самостійна робота: 60
Вид підсумкового контролю: семестровий		
Форма підсумкового контролю: іспит в усній формі		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Нова історія Північної Америки» - всебічне та ґрунтовне вивчення нової історії країн Північної Америки у ранньомодерний та пізньомодерний час.

Північна Америка – північний регіон Америки, є частиною континенту Північна Америка. Англійською мовою Північноамериканський регіон називається Northern America, на відміну від материка Північна Америка – North America. Займає території північніше Латинської Америки. Згідно зі схемою географічних регіонів, яку використовує Організація Об'єднаних Націй, до складу регіону входять країни США та Канада, а також залежні території Гренландія (Данія), Бермудські острови (Великобританія) та Сен-П'єр і Макелон (Франція).

У рамках навчальної дисципліни вивчається історія країн США та Канади з XVI ст. до 1918 р.

Завдання визначаються тим, що навчальна дисципліна «Нова історія Північної Америки» зорієнтована на творче осмислення політичних, соціально-економічних та культурних досягнень країн Північної Америки у новий час, від середини XVI ст. до початку XX ст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- перебіг головних історичних подій та процесів у США та Канаді в новий час.
- специфіку політичного, соціально-економічного та культурного розвитку двох країн Північної Америки в новий час.
- діяльність видатних історичних особистостей нового часу.

вміти:

- створити цілісну картину історичного процесу в Північній Америці в новий час.
- співставляти, аналізувати і синтезувати інформацію різних історичних джерел з нової історії.
- користуватись науковою термінологією з нової історії.

г) працювати над першоджерелами та будувати програму викладання і наукового дослідження історії народів США та Канади в новий час.

д) розуміти специфічні особливості історичного становлення північноамериканської державності.

Відповідно до **освітньої програми «Американістика»**, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ФК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

ФК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

ФК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

ФК 5. Здатність відшукувувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, експонати, археологічні артефакти і т. п.).

ФК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, культурні й соціальні події та явища.

ФК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Нова історія Північної Америки» (ОК 30) є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

ОК 6 Всесвітня історія (давній час); ОК 13 Всесвітня історія (доба середньовіччя); ОК 19 Всесвітня історія (ранньомодерна доба); ОК 23 Всесвітня історія (новий час). ОК 25 Українська культура Північної Америки.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Американістика», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.	ПРН 1
Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності	ПРН 2
Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.	ПРН 3

Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами	ПРН 5
Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.	ПРН 6
Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах	ПРН 7
Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.	ПРН 8
Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.	ПРН 10
Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов	ПРН 11
Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Всесвітня історія (новітній час)»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знання найважливіших фактів історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про нову історію Північної Америки, розуміння контексту і причин відповідних історичних подій, суспільних відносини, основних закономірностей і тенденцій історичного розвитку, соціально-економічного, суспільно-політичного, національно-культурного, духовного життя; використання цих знань у професійній діяльності.	ПРН 1 ПРН 2
Знання основних підходів до вивчення вітчизняної та світової історії, принципів і методів історичного пізнання, основних типів і видів історичних джерел, вміння працювати з письмовими, речовими, етнографічними, архівними та іншими джерелами, а також знання американської історіографії та української американістики.	ПРН 3 ПРН 5
Вміння виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси у контексті європейської та світової історії. Розуміння та здатність виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох історії Північної Америки та у різних контекстах. Здійснення аналізу ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.	ПРН 6 ПРН 7 ПРН 11
Вміти планувати та виконувати наукові дослідження у сфері всесвітньої історії, зокрема Північної Америки, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки. Застосовування сучасних методик у процесі популяризації історії, а також здійснення різних видів педагогічної діяльності. Здійснення комунікації з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.	ПРН 8 ПРН 10 ПРН 12

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Методи контролю

Концепція організації навчального процесу в Ужгородському національному університеті розроблена на основі «Тимчасового положення МОН України про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців».

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – заліку.

Модульний (проміжний) контроль

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Підсумковий (семестровий) контроль

Система не передбачає обов'язкового семестрового іспиту для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі.

Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із

виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестровий залік. Семестрові заліки можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на заліку здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Згідно «Тимчасового положення УжНУ про оцінювання успішності студентів відповідно до вимог кредитно-модульної системи» від 15 лютого 2007 р. оцінювання здійснюється за наступною шкалою.

Змістові модулі з дисципліни «Всесвітня історія (новітній час)» оцінюються наступним чином:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	30	5	30
Реферат	1	20	1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	9	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 50 балів;

“4” – 40 балів;

“3” – 30 балів;

“2” – 20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Три теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 33-34 балів.

33-34 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу. 23-32 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу. 37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки. 22-31 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. 21-12 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми. 0-11 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Семестр : 6-й

Змістовний модуль №1

ПІВНІЧНА АМЕРИКА В XVI – СЕРЕДИНІ XIX СТ.

Тема № 1. Вступ до навчальної дисципліни

Предмет та завдання навчальної дисципліни «Нова історія Північної Америки». Цивілізаційний підхід. Історичний зміст та хронологія нового часу. Американські принципи періодизації. Дискусійні проблеми періодизації.

Територіальна та цивілізаційна єдність Північної Америки. Єдність та особливість США і Канади. Демографічні процеси. Відгалуження європейської цивілізації у Північній Америці. Історична особливість регіону.

Характеристика основних джерел з історії нового часу Північної Америки. Американські історіографічні дослідження. Інші історіографічні зарубіжні дослідження. Українська американістика про історію Північної Америки нового часу.

Тема № 2. Колоніальний період

Територія розселення індіанських племен у Північній Америці. Суспільний лад індіанців. Племінні союзи.

Перші англійські поселення у Вірджинії та Массачусетсі. Утворення колонії Нової Англії. Плавання «пілігримів». Навігаційні акти. Заснування Нью-Йорку та Філадельфії. Колонія квакерів Пенсільванія. Французькі та голландські поселення у Північній Америці. Торгові факторії. Боротьба за вплив великих європейських держав. Причина перемоги Англії.

Система політичного панування Англії у тринадцяти колоніях. Витіснення та знищення індіанського населення. Завезення африканських невольників. Виникнення системи плантаційного господарства. Зародження фермерського сільського господарства. Кораблебудування та зростання торгівлі. Англійська система економічного визиску колоній.

Культура колоністів, їх релігійність. Чародійство та «полювання за відьмами». Розвиток освіти, літератури. Зростання громадянської активності колоністів, їх національної свідомості. Зв'язок з європейською культурою.

Введення гербового збору та зростання незадоволення колоністів. Зародження просвітницького руху. Причини визвольного руху американських колоністів.

Тема № 3. Війна за незалежність і утворення США

Елементи феодалізму в аграрному ладі. Фактор вільної землі і його вплив на соціально-економічний розвиток колоній. Рабство негрів. Політичний устрій колоній. Місцеве самоврядування. Формування північноамериканської нації. Просвітництво: Б.Франклін, Т.Джефферсон, Т.Пейн та його памфлет «Здоровий глузд».

Посилення економічних і політичних протиріч між колоніями і метрополією після Семилітньої війни. Піднесення визвольного руху. Форми протестів колоністів.

Початок збройної боротьби колоністів. «Декларація незалежності». Питання про рабство. Демократичні перетворення в ході революції. Військові дії у 1775-1781 рр. Дж.Вашингтон. Міжнародне становище США. Військова допомога Франції та інших держав. Версальський мир (1783 р.).

Загострення соціально-економічних суперечностей після війни. Повстання Д.Шейса. Становлення державності США. Від «Статей конфедерації» до Конституції 1787 р., її зміст і характер. «Білль про права». Поправки до конституції.

Особливості американської революції. Підсумки, історичне значення й історіографія війни за незалежність. Вплив на народи Латинської Америки.

Тема № 4. США (кінець XVIII ст. – початок 50-х років XIX ст.)

Основні риси соціально-економічного розвитку. Промисловий переворот та його особливості. Фермерський шлях розвитку капіталізму у сільському господарстві. Розповсюдження плантаційного рабства. Суперечності розвитку США.

Діяльність президента Дж.Вашингтона, його заповіт. Будівництво нової столиці. Формування механізму двопартійної системи. Правління федералістів. Президентство Джефферсона (1801 - 1809 рр.). Сутність джефферсонівської демократії. Війна з Англією. "Ера Джексона", її соціальне коріння і характер реформ.

Територіальна експансія на Захід. Війна з Мексикою. Приєднання Техасу. Утворення нових штатів. Походження та суть "доктрини Монро".

Загострення питання про рабоволодіння у 30-ті роки XIX ст. Форми опору рабів. Виникнення аболіціоністського руху. У.Гаррісон, Ф.Дуглас. Утворення партії фрісойлерів. Суспільні проблеми й американська література. Г.Стоу.

Тема № 5. Канада XVIII ст. – 60-х років XIX ст.

Початок колонізації. Англійське завоювання Нової Франції. Війна за незалежність у Північній Америці і Канада. Поселення роялістів. Англо-американська війна 1812 р. та Канада. Національно-демократична революція 1837 - 1838 рр. Реформи 1848 р. і створення відповідального уряду в об'єднаній провінції Канада. Франко-канадське національне питання. Квебек. Особливості капіталістичного розвитку. Роль міжнародного фактора в утворенні централізованої держави-домініону Канада. Конституція Канади 1867 р. Визначення державно-правового становища. Завершення територіально-політичного об'єднання країни.

Модуль №2

ПІВНІЧНА АМЕРИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ.

Тема № 6. Громадянська війна і реконструкція і США

Передумови другої буржуазної революції в США. Буржуазія і рабовласництво. Боротьба фермерства за вирішення аграрного питання. Колонізація західних земель і загострення боротьби за владу у державі.

Громадянська війна в Канзасі. Крах двопартійної системи. Виникнення республіканської партії. А.Лінкольн. Повстання Джона Брауна (1859 р.).

Громадянська війна 1861 - 1865 рр. Прихід до влади республіканської партії та заколот рабовласників. Розкол країни. Співвідношення сил між Північчю і Півднем. "Конституційна війна" (1861-1862 рр.). Військові поразки Півночі та їх причини. Тиск на уряд А.Лінкольна. Радикальні республіканці. Акт про гомстеди. Прокламація про визволення рабів. Хід війни у 1863 - 1865 рр. Перемога Півночі. Вбивство А.Лінкольна.

Міжнародне становище США. Загроза англо-французької інтервенції. Європейська громадськість. Позиція Росії. Купівля Аляски. Міжнародна солідарність демократичних сил.

Реконструкція 1865-1871 рр., її мета. Нова розстановка суспільних сил. "Президентська реконструкція". Радикальна реконструкція 1867 - 1869 рр. Демократичні реформи на півдні до 1877 р. Роль негрів. Поворот до реакції. Угода Тіндена-Хейса.

Історичне значення другої демократичної революції в США. Історіографія Громадянської війни і Реконструкції.

Тема № 7: США в останній чверті XIX ст.

Економічний розвиток США після громадянської війни і реконструкції. Причини швидких темпів зростання промисловості. Подальше освоєння західних земель. Залізничне будівництво. Емігранти. Наукові та технічні відкриття. Досягнення світової економічної першості.

Функціонування нової двопартійної системи. Основні проблеми внутрішньої політики. Перевага республіканської партії. Президентська влада. Статуя Свободи.

Особливості формування робітничого класу. Соціалістична робітничка партія. Орден "Рицарів праці". Утворення Американської федерації праці. Чикагська драма 1886 р.

Становище фермерів. Грейджери, Грінбекери. Генрі Джордж та його агітація. Популістський рух. "Антитрестівський закон" Шермана і його застосування.

Активізація зовнішньої політики. Здобуття Гавайських островів. Формування експансіоністської ідеології, її видні представники. А.Мехен. Політика ізоляціонізму.

Тема №8. США в 1898 – 1914 роках

Особливості американського монополістичного капіталізму. Трести. Світова промислова першість США. Іспано-американська війна. Захоплення Панамського каналу.

Антиімперіалістичний рух та його ідеологія. Прихід до влади Т. Рузвельта.

Доктрина "відкритих дверей" в Китаї. Політика "великої дубинки" Т.Рузвельта. Європейська політика.

Страйковий рух американських робітників. Утворення Соціалістичної партії. Союз "Індустріальні робітники світу". Масовий демократичний рух. "Розкопувачі бруду". Негритянський визвольний рух "Ніагара". Боротьба за реформи.

"Прогресивна ера". Ліберальний реформізм, його соціальні та ідейні джерела. "Чесний курс" Т. Рузвельта. Антитрестівські закони.

Розкол республіканської партії. Президентські вибори 1912 р. В.Вільсон, його економічний курс. Зовнішня політика уряду В.Вільсона. Агресія у Мексиці.

Тема № 9. Канада в останній третині XIX – на початку XX ст.

Економічна криза і політика ліберального уряду А.Макензі. Політичний рух «Канада понад усе». «Національна політика» канадської еліти. Заселення західних земель. Поява перших українців у 90-х роках XIX ст. Початок фермерського руху. Кінець «ери Макдональда». Партійно-політична боротьба в кінці 80-х на початку 90-х років. Лібералізм.

Промислові успіхи початку XX ст. Подальше залізничне будівництво. Заселення «останнього, кращого Заходу». Українська еміграція початку XX ст. Підсумки соціально-економічного розвитку Канади. Зв'язки з Великобританією. Соціальні рухи та успіхи народних низів.

Участь Канади у I світовій війні. Військова економіка. Криза двопартійної системи.

Тема № 10. США у роки Першої світової війни

Початок Першої світової війни у Європі та позиція США. Проголошення нейтралітету. Економічні взаємини з воюючими сторонами. Національний фактор у політиці США. Основні напрямки державного регулювання військової економіки. Форми і методи державного регулювання. Діяльність трестів.

Характер нейтралітету США до 1917 р., його причини. Розквіт економіки, перетворення країни у світового кредитора. Політика США на американському континенті та басейні Тихого океану. Політична боротьба з питання вступу у Першу світову війну. Президентські вибори 1916 р. Державне регулювання економікою і трудових відносин. Перетворення США у фінансовий центр світу.

Причини та обставини вступу у світову війну США. Формування експедиційних збройних сил. Прибуття до Франції. Участь американських військ у боях на Західному фронті. Військові дії на морі. Військові поставки країнам Антанти. Конвої.

Події 1917 р. в Росії і США. «14 пунктів» Вудро Вільсона, їх реальний зміст. Наслідки Першої світової війни для США.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
л		п	л.	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. КРАЇНИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ І АМЕРИКИ В XVI – СЕРЕДИНІ XVII СТ.											
Тема №1 Вступ до навчальної дисципліни	10	2				8					
Тема №2 Колоніальний період	10	4	2			4					
Тема №3 Війна за незалежність і утворення США	14	4	4			6					
Тема №4 США (кінець XVIII ст. – початок 50-х років XIX ст.)	14	4	2			8					
Тема №5 Канада XVIII ст. – 60-х років XIX ст.	10	2				8					
Модульна контрольна робота	2	2									
Разом за змістовим модулем 1	60	18	8			34					
Модуль 2. ПІВНІЧНА АМЕРИКА В XIX СТ. – ПОЧАТКУ XX СТ.											
Тема №6 Громадянська війна і реконструкція і США.	16	5	6			5					
Тема №7 США в останній чверті XIX ст.	10	4	2			4					
Тема №8 США в 1898 – 1914 роках	10	4	2			4					
Тема №9 Канада у останній	6	2				4					

третині XIX – на початку XX ст.												
Тема 10. США у роки Першої світової війни	16	5	2			9						
Модульна контрольна робота	2	2										
Разом за змістовим модулем 2	60	22	12			26						
ВСЬОГО	120	40	20			60						

6.4. Теми семінарських занять

Семестр 6-й

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Американські Просвітники XVIII ст.	4
2	Війна за незалежність і утворення США	4
3	США (кінець XVIII ст. – початок 50-х років XIX ст.)	2
4	Збройна боротьба в ході Громадянської війни у США та період реконструкції	6
5	Причини швидкого економічного розвитку США в кінці XIX – на початку XX століття	4
	Усього	20

Методичні вказівки для проведення семінарських занять

Семінарські заняття є однією з основних форм навчальної роботи студентів і ставлять метою розширення і поглиблення їх знань по загальному курсу, здобуття студентами навичок роботи з історичними джерелами.

Головне завдання цих методичних рекомендацій – надання допомоги студентам при підготовці до семінарських занять. Слід відразу ж підкреслити, що пропоновані теми не вичерпують усього матеріалу, який може бути предметом спеціального вивчення на семінарах, і не завжди співпадає з темами лекційного курсу. Вибір тематики визначається методологічною значущістю тих або інших питань курсу з точки зору укладача. Підготовка до семінарських занять дає студентам можливість краще розібратися в тих проблемах, які в курсі лекцій можуть бути викладені лише оглядово.

Теми семінарських занять складені так, щоб сформувані у студентів цілісне сприйняття проблем в їх історичній перспективі. Ряд тем розрахований не на одне, а на декілька занять.

Основна вимога, що пред'являється до студентів на семінарських заняттях, – це освоєння спеціальної літератури. і, головне, – матеріалу історичних джерел, яким надається особливе значення. Дати критичний аналіз джерела – завдання досить складне для студента. У зв'язку з цим необхідно коротко зупинитися на зразковому порядку самостійної роботи над пропонованою темою.

Студентові рекомендується наступна методика підготовки до семінарського заняття. Роботу бажано почати з ознайомлення з навчальною літературою. Це робиться для того, щоб отримати краще уявлення про епоху, що вивчається. Можна залучати і матеріали лекцій. Далі необхідно розглянути методичні рекомендації до теми і лише,

потім приступати до аналізу джерел, спробувати знайти в них відповіді на поставлені питання. При цьому треба обов'язково пам'ятати, що кожне джерело слід вивчати критично. Важливо виявити пізніші вставки і фальсифікації, визначити повноту відомостей, що повідомляються, їх достовірність і точність. Для отримання об'єктивнішої картини необхідно навчитися використовувати сукупність усіх видів джерел.

Врешті-решт, студент повинен познайомитися з науковою літературою, яка допоможе правильно оцінити суть джерела, звернути увагу на пропущені моменти. Списки рекомендованої літератури складені так, щоб дати можливість студентам познайомитися з основною монографічною літературою і науковими статтями по запропонованих темах. Працюючи з науковими публікаціями, студентам необхідно пам'ятати, що в історичній науці існує багато не вирішених проблем і пропонується література може містити прямо протилежні точки зору, деякі з яких не є загально визнаними. По можливості студент повинен самостійно виробити відношення до прочитаного.

Для полегшення роботи на практичному занятті наукова література повинна конспектуватися. Детальний або короткий конспект пишеться на одній половині сторінки так, щоб в ході занять залишалося місце для доповнень, уточнень, фіксації виникаючих питань, висновків.

6.5.САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість год. денна ф. н.	
1	Єдність та особливість США та Канади	2	
2	Відносини США та Канади у 1867-1900 роках	2	
3	Відносини США і Великобританії 1870-1900 років	2	
4	Олександр Гамільтон та його політична позиція на рубежі XVIII – XIX століть	2	
5	Зв'язок американської з європейською культурою у XIX ст.	2	
6	Версальський мир 1783 року	2	
7	Повстання Данієля Шейса, його значення	2	
8	Поправки до Конституції США	2	
9	Промисловий переворот у США та його особливості	6	
10	Політичний заповіт президента Джорджа Вашингтона	6	
11	Американські принципи періодизації історії	6	
12	Американо-мексиканська війна 1812-1814 років	7	
13	Приєднання Техасу до США	8	
14	Англійське завоювання Нової Франції (Квебеку)	2	
15	Конституція Канади 1867 р.	3	
16	Купівля Аляски США	2	
17	Повстання Джона Брауна	3	
18	Освоєння західних земель США	3	
19	Освоєння західних земель Канади	3	
20	Наукові та технічні відкриття у США кінця XIX – поч. XX ст.	3	
21	«Антитрестівський закон» Шермана і його застосування	3	
22	Погляди Альфреда Мехена	3	
23	Американська політика ізоляціонізму	2	
24	Президент США Теодор Рузвельт	2	
25	Зв'язки Канади з Великобританією	2	
26	Президент Вудро Вільсон, його економічний курс	2	
27	Українська еміграція початку XX ст. у Канаді	2	
	Разом	60	

На самостійну роботу виноситься ґрунтовне вивчення одного джерела і однієї монографії із вказаних у матеріалах до семінарських занять, підготовка реферату.

6.6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ НА ІСПИТ, ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ, КУРСОВИХ ТА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

1. Історичний зміст та хронологія нового часу Північної Америки
2. Американські принципи періодизації історії США
3. Територіальна та цивілізаційна єдність Північної Америки
4. Єдність та історична особливість США і Канади
5. Територія розселення індіанських племен у Північній Америці
6. Суспільний лад індіанців, їх племінні союзи
7. Перші англійські поселення у Вірджинії та Массачусетсі
8. Утворення колоній Нової Англії
9. Французькі та голландські поселення у Північній Америці
10. Система політичного панування Англії у тринадцяти колоніях
11. Завезення африканських невольників. Планаційне господарство
12. Зародження фермерського сільського господарства
13. Англійська система економічного визиску колоній
14. Культура колоністів, їх релігійність
15. Зростання громадянської активності колоністів у XVIII ст.
16. Зародження просвітницького руху
17. Політичний устрій тринадцяти колоній. Місцеве самоврядування
18. Просвітницьке вчення Б.Франкліна і Т.Джефферсона
19. Т.Пейн та його памфлет „Здоровий глузд”
20. Початок збройної боротьби колоністів
21. „Декларація незалежності”, її зміст та оцінка
22. Демократичні перетворення у ході визвольної війни
23. Військові дії у 1775-1781 років
24. Діяльність першого президента Дж.Вашингтона, його заповіт
25. Версальський мир 1783 року
26. Становлення державності США
27. Конституція 1787 року, її зміст і характер
28. Промисловий переворот у США, його особливості
29. Президентство Джефферсона (1801-1809), сутність його демократії
30. Війна США з Англією у 1812-1814 роках
31. Територіальна експансія США на Захід. Війна з Мексикою
32. Походження та сутність „доктрини Монро ”
33. Аболіціоністський рух першої половини XIX ст.
34. Колонізація території Канади
35. Створення держави – домініону Канада. Конституція 1867 року
36. Завершення територіально – політичного об’єднання Канади
37. Виникнення республіканської партії. А.Лінкольн
38. Повстання Джона Брауна (1859 р.)
39. Причини Громадянської війни у США
40. Військові поразки Півночі, їх причини
41. Акт про гомстеди та прокламація про визволення рабів
42. Перемога Півночі. Вбивство А. Лінкольна
43. Реконструкція Півдня (1865-1877). Купівля Аляски
44. Історіографія Громадянської війни
45. Причини швидких темпів економічного розвитку США останньої третини XIX – поч. XX. ст.

46. Досягнення США світової економічної першості
47. Статуя Свободи. Чикагська драма 1886 року
48. Активізація зовнішньої політики США на рубежі XIX – XX століть
49. Формування експансіоністської ідеології у США. А. Мехен
50. Американський монополістичний капіталізм поч. XX ст. Трести
51. Президентство Т. Рузвельта, його політика
52. Президент В. Вільсон, його економічний та соціальний курс
53. Промислові успіхи Канади кінця XIX – поч. XX ст.
54. Участь Канади у Першій світовій війні
55. Характер нейтралітету США до 1917 року
56. Причини вступу США у світову війну
57. Участь американських військ у боях на Західному фронті
58. „14 пунктів” Вудро Вільсона, їх реальний зміст
59. Наслідки Першої світової війни для США
60. Українська еміграція у Канаді та США

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Технічні засоби: інтерактивна дошка чи проектор, атласи, карти.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Підручники

1. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи і Америки, 1945 – 2000 рр. – Кам'янець-Подільський, 2000.
2. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи і Америки (1945-2002). – Вінниця, 2003.
3. Мицик Л.М., Кузьменко Ю.В. Новітня історія країн Європи і Америки (1918 – 2007). Навчальний посібник для самостійної роботи студента. – К., 2008.

Опубліковані джерела

4. Хрестоматія з нової історії. Ч. 1. К., Радянська школа, 1973. – 159 с.
5. Хрестоматія з нової історії. Ч.2. К., Радянська школа, 1923. – 175 с.

Твори видатних діячів епохи

6. Тойнбі А.Д. Дослідження історії. Т.1-2. К., 1995.

Базова

1. Нова історія. Т.ІІ. 1789-1870. К., Радянська школа, 1960. – 748 с.
2. Нова історія. Ч.І. 1640-1870. К., 1975. – 667 с.
3. Тіндал Дж., Шай Д. Історія Америки. - Львів, 2010.

Додаткова

4. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. К., Либідь, 2000. – 357 с.
5. Blake, Nelson Manfred. A history of American life and thought/ Revision of a short history. NY, 1963.- 622p.
6. Deussen, Glyndon G. van, Bass, Herbert J. Readings in American history. Vol. 1. (to 1877). NY, 1968. – 424 p.

7. Fine, Sidney, Brown, Gerald S. The American past. Conflicting interpretations of the great issues. Vol. II. NY, 1976. – 634 p.
8. Kelley, Robert Lloyd. The shaping of the American past. Vol. 1. (to 1877). NJ, 1982. – 412p.
9. Ripley, George. Transcendentalist and utopian socialist by Charles Crowe. GA, 1967. – 316p.
10. Selected readings in American history. Vol. I. (main themes to 1877).\ Editor – DeNovo, John A. NY, 1969. – 543 p.
11. The pursuit of liberty. A history of the American people. Vol. I: to 1877. by Knoff, Alfred A. Inc. NY, 1984. – 499 p.

Допоміжна література

7. Бічер-Стоу Г. Хатина дядька Тома. К., 1975.
8. Голсуори Джон. Сага о Форсайтах. //Собр.соч. в 16-ти тт. - Т.2., М., 1962.

Інформаційні ресурси

1. <http://istoria.com.ua/>
2. <http://uchebnik-besplatno.com/>
3. <http://bookucheba.com/>
4. <http://readbookz.com/>
5. http://en.citizendium.org/wiki/Main_Page — Енциклопедія «Сітізендіум» (англійською мовою).
6. Наукова література з історичної тематики – [http:// www.auditorium.ru/](http://www.auditorium.ru/)
7. Освіта-UA (освітній портал) – <http://osvita-ua.net/>
8. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbu.gov.ua>.
9. Офіційний сервер Канади <http://canada.gc.ca>
10. Національний архів Канади <http://www.archives.ca>
11. Washington ProFile – International News & Information Agency: <http://www.washprofile.org/ru/node6875>.
12. Державний департамент США. Міжнародні інформаційні програми: <http://russian.usinfo.state.gov>.
13. Сенат США - <http://www.senate.gov/>
14. Білий дім - <http://www.whitehouse.gov/>
15. Держ. департамент США - <http://www.state.gov/>